

Kroniek

H.J.C.C.J. Wilschut

Vrijgemaakt

Misschien stond het persbericht van de werkgroep ‘Gods Geest werkt’ ook wel in uw plaatselijke kerkbode. ‘Op zaterdag 2 april 2005 zal er voor de derde keer een landelijke bijeenkomst worden gehouden, dit keer in de WRZV-hallen te Zwolle. Het thema dit jaar is: ‘Vrij zijn in Christus!’ ... Als sprekers zullen optreden ds. Orlando Bottenbley (middag) en ds. Gert Hutten (avond).’ Wanneer dit nummer van ons blad verschijnt, is deze bijeenkomst al verleden tijd geworden. Toch wil ik er alsnog aandacht aan geven. Er staat hier nogal wat op het spel.

Vrij in Christus

Vrij zijn in Christus. Het is een voluit bijbels thema. De vrije paradijsmens kwam door de zonde in de greep van satans dodelijke slavernij. Maar in Christus gaf onze God bevrijding. Een exodus uit satans slavenhuis. Daarvan was de uittocht uit Egypte voorbeeld en voorspel. ‘Laat mijn zoon gaan!’ (Ex. 4:23). Dus begint de *wet* van de vrijheid (die prachtterm uit Jak. 1:25!) met het *evangelie* van de vrijheid: ‘Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft *bevrijd*’ (Ex. 20:2 in de NBV).

De vrijheid waarover de Schrift het heeft, is vrijheid *in Christus*. Om vrij voor God te staan, vrij van schuld en straf, moet je bij Hem zijn. Christus Jezus heeft ons vrijgekocht van de vloek van de wet door voor ons een vloek te worden (Gal. 3:13). Los van Hem is er alleen maar gebondenheid en slavernij. Alleen wanneer de Zoon je vrijgemaakt heeft, word je werkelijk vrij (zie Joh. 8:34v).

Vrij door de Geest

De vrijheid in Christus is een vrijheid door de Geest. Vrijheid is er alleen in de eenheid met Christus. Dat is de eenheid van het *geloof*. Een mens hoeft zich niet door eigen wetsprestaties tot de vrijheid op te werken. Het is bovendien een onmogelijke opgave, het lukt je nooit. Gelukkig. De vrijheid in Christus is een *geschenk*. Die komt naar je toe in de belofte van het evangelie. Daarop leert de Heilige Geest ja en amen zeggen. De Pinksterkerk mag de bediening van de Geest kennen. De belofte van het evangelie wordt verkondigd. En daarmee bindt de Heilige Geest mensen aan Christus. Als Geest van de Heer is Hij de Geest van de *vrijheid* (2 Kor. 3:17).

Het is goed om er elkaar op te wijzen, dat de bediening van de Geest onlosmakelijk verbonden is met het evangelie. De Geest werkt als de Geest van Christus. Hij laat de belofte van het evangelie verkondigen. Dat is de belofte zoals die in de doop wordt verzegeld. U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus omkleed (Gal. 3:27). Het is dan ook bij de doop de toezegging van de Geest, dat Hij toe-eigent wat we in Christus hebben: de afwassing van onze zonden en de dagelijkse vernieuwing van ons leven. Zeg maar het evangelie van Romeinen 6. Wat we rechtens in Christus hebben (de dood van onze oude mens, de opstanding van onze nieuwe mens) en in de belofte gegeven is, werkt de Heilige Geest in ons uit. Waarbij Hij steeds bindt aan het Woord van Christus. Om mensen in de echte vrijheid te laten ademen.

Vrijmaking

Tot nu toe lijkt dit verhaal meer op een bijdrage aan de rubriek Schriftlicht dan op een Kroniek. Toch heb ik het nodig, wil ik bij mijn reactie op het persbericht van de werkgroep ‘Gods Geest werkt’ niet blijven steken in wat losse kreten. De werkgroep presenteert zich als ‘een initiatief vanuit de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt. De werkgroep richt zich in eerste instantie op de Gereformeerde

Kerk Vrijgemaakt, omdat ze daar graag meer aandacht wil vragen voor de Heilige Geest als Persoon, en hoe Hij door ons heen wil werken, om ons te helpen Jezus te volgen en God de Vader te aanbidden' (citeat uit het persbericht). Dan mag de werkgroep ook op deze achtergrond aangesproken worden.

Daar komt nog wat bij. Juist de Vrijmaking was bedoeld om op te komen voor de *vrijheid in Christus door de Geest!* Een dwaze leer werd opgelegd. De doop zou spreken van een te veronderstellen onmiddellijke wedergeboorte in het hart van de dopeling. Dan word je voor het werk van de Geest op jezelf teruggeworpen. Terwijl die doop juist spreekt over Christus. Over zijn reinigend bloed en zijn heiligende Geest. Je mag de zekerheid bij Christus zoeken. Daarbij is de belofte je houvast en de doop je garantiebewijs. Zo laat de Geest een mens delen in de vrijheid in Christus. Hij geeft innerlijke zekerheid door te leren bouwen op de zekerheid buiten jezelf.

Het zoeken van de gemeenschap met de Geest begint dan ook niet bij jezelf. De weg van de Geest is die van de belofte en van het geloof. De weg van prediking en sacrament. Daarvoor moet je dan ook niet bij de beweging of de groep zijn. Daarvoor moet je in de *kerk* zijn.

Zwolle

Inmiddels zijn we zestig jaar verder. Een werkgroep met als achtergrond en doelgroep de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt nodigt een baptistenpredikant uit om te spreken over de vrijheid in Christus. En dat in het kader van meer aandacht voor de Persoon en het werk van de Heilige Geest. Mag mijn verstand even stilstaan?

De predikant in kwestie - ds. Orlando Bottenbley - timmert nogal aan de weg. Hardop en resoluut keert hij zich tegen de leer van de Gereformeerde Kerken in Nederland over recht en plicht om de kinderen van de gelovigen te dopen. Die leer blijkt hij niet eens goed te kennen. Hij tekent er min of meer een karikatuur van (zie de Persrevue in ons blad van mei en juni 2004). Maar die hij als overtuigd baptist luidruchtig bestrijdt en zelfs belachelijk maakt.

Dat raakt de vrijheid in Christus door de Geest. Hoe je het ook draait of keert, wie het dopen van kinderen afwijst, verandert daarmee heel het karakter van de christelijke doop. Dus ook wanneer die doop aan volwassenen bediend wordt. Die doop is niet langer een uitroepteken achter de belofte van het evangelie. Maar wordt een uitroepteken achter het geloof van de dopeling. Dus weer: achter het werk van de Geest in het hart in plaats van achter de belofte van de Geest in het evangelie.

Het zou een hele stap vooruit zijn, wanneer dat besef meer ging leven. Meer dan eens kijk je op van de argeloosheid waarvan soms blijk gegeven wordt. Dan heet het: Nou ja, met ds. Bottenbley verschillen we dan wel over het al dan niet dopen van kinderen. Maar verder is het een fijne christen, die we graag uitnodigen om voorlichting te geven.

Even voor de duidelijkheid, van Bottenbleys christen-zijn blijf ik af. Die is hier ook niet in geding. Maar daarmee is nog niets gezegd over de vraag, of hij de geschikte persoon is om principieel verantwoorde voorlichting te geven. Ik kan er niet omheen. Gemeten met de maat van de schriftuurlijke gereformeerde belijdenis is Bottenbley een dwaalleraar als het gaat om verbond en doop. En dat zijn bepaald geen bijzaken. Dit raakt inderdaad de vrijheid in Christus door de Geest.

En moet zo iemand gereformeerde mensen voorlichting geven over het thema 'Vrij zijn in Christus!?' En dat op één podium met een gereformerd predikant? *Hoe kun je betrouwbare voorlichting verwachten, wanneer iemand zo fundamenteel de weg van de Geest scheeftrekt?* Hier kan ik niet anders dan protesteren. Zoals ik ook protesteer tegen het feit dat een dergelijk persbericht in gereformeerde kerkbodes wordt opgenomen. Daaraan stel je je gemeente toch niet bloot? Tot mijn vreugde zag ik ook een kerkbode waarin openlijk excuus werd aangeboden dat in een eerder nummer het persbericht gestaan had: het had niet mogen gebeuren.

De hele gang van zaken is bovendien een klap in het gezicht van vrijgemaakt gereformeerde kerken die in het noorden van het land *geplaagd* worden door de zuigkracht van Bottenbleys gemeente te Drachten. Uit allerlei leeftijdscategorieën zie je ernaartoe vertrekken om zich te laten overdopen. Willen de mensen van 'Gods Geest werkt' beseffen dat er dan door gereformeerde ambtsdragers *vermaand* wordt? En dat met het laten optreden van ds. Bottenbley kerkelijk vermaan op z'n zachtst gezegd gerelativeerd wordt? Zoals je dat vermaan ook relativeert door als gereformeerd predikant samen met iemand als ds. Bottenbley op te treden.

Verdriet

Het doet verdriet zo te moeten schrijven. Alsof je medebroeders en -zusters de les wilt lezen. Laat ook niemand denken dat *Nader Bekeken* de jacht op ds. Gert Hutten heeft geopend. Het gaat niet om personen. Maar om de vraag: waar is het besef gebleven dat de waarheid van Gods Woord *grenzen* trekt? Confessionele grenzen. Kerkelijke grenzen. Hoe kan het ooit samen optrekken: gereformeerd en baptist? Het blijven twee werelden. Die niet echt met elkaar te combineren zijn.

Vind je dat het wel kan? Dan roep je bij je eigen broeders en zusters gevoelens van vervreemding op. Natuurlijk, dan kun je je schouders ophalen. Over al te behoudzuchtige achterblijvers, die het nieuwe tempo niet kunnen bijhouden. Maar er is een vraag die zich steeds meer opdringt: hoe willen we met elkaar gereformeerde kerk zijn in 2005? Sterker nog, willen we nog voluit *gereformeerde* kerk zijn?

Zelfbeproeving

Met het bovenstaande ben ik niet klaar. Onlangs preekte ik in een zuster gemeente vanuit Jeremia 23 over de valse profeten. Over mensen die profeteren uit het eigen hart en niet uit het Woord van de Here. In die preek gaf ik aan dat het daarbij nog niet eens altijd om bewuste misleiding hoeft te gaan. Je kunt ook te goeder trouw dwalen. Al wordt je dwaling er niet minder dwaling van.

Een dag later belde een zuster mij op. Dacht ik bij valse profetie ook aan allerlei leringen in evangelische kring? Dacht ik ook aan ds. Bottenbley? Mijn antwoord was: Als het gaat over verbond en doop - ja, helaas. De zuster kon er voor een deel in meevoelen. Maar wees mij tegelijk op iets anders. Hoe serieuze jonge mensen kunnen stuklopen op de levensstijl van leeftijdsgenoten binnen eigen kerkhuis. Op jongeren die samenwonen en toch naar het avondmaal gaan. Op overmatig alcoholgebruik. Op..., ga zo maar door. Ook de levensstijl kan een factor van belang zijn voor de aantrekkingskracht van de evangelische beweging op gereformeerde kerkmensen en kerkjeugd.

Nu is het moeilijk om hier generaliserende uitspraken te doen. Alsof het met de levensstijl binnen de Gereformeerde Kerken helemaal mis zit. En alsof er binnen evangelische kring in dit opzicht geen vuiltje aan de lucht is. De macht van de zonde laat zich ook daar gelden. Terwijl er velen binnen de Gereformeerde Kerken zijn, die de strijd van het geloof ernstig strijden. Inclusief de strijd om een heilig leven. Mooi dat je dat als dominee vaak van dichtbij mag zien! Met zwart-wit verhalen doe je hier aan beide kanten geen recht.

Tegelijk ligt hier een punt van zelfbeproeving, denk ik. De eerlijkheid gebiedt te erkennen dat de christelijke levensstijl onder ons een kwetsbaar punt blijkt. Bij jongeren. Bij ouderen niet minder. Op de één of andere manier blijken we erg gevoelig voor vormen van stille en soms erg opzichtige secularisatie. Je merkt het wanneer je met je catechisanten praat. Een eigen stijl van uitgaan erop nahouden - dat is voor velen een klus. De omgang met alcohol en seksualiteit - er gebeuren nogal wat ongelukken. Fijn trouwens dat jeugd zo openhartig wil en durft praten! Hier ligt een taak voor ons allemaal. Als wij willen staan voor de rechte leer, dan moet dat doorwerken in het rechte leven. Willen onze grote woorden niet op ons eigen hoofd terugvallen.

Geestelijke strijd

‘Geestelijke strijd: hard tegen hart.’ Dat was het thema voor het Paascongres dit jaar van de gereformeerde studenten. Demonische krachten en invloeden laten zich gelden. Op dat niveau brandt er een geestelijke strijd los. Het wordt dan ook tijd voor bevrijdingspastoraat.

Bevrijdingspastoraat

Meer dan één spreker op het Paascongres liet zich positief uit over het zogenaamde bevrijdingspastoraat. In dat pastoraat wordt de confrontatie met de demonen aangegaan. Ze worden om zo te zeggen uit hun schuilhoeken opgejaagd. En worden vervolgens uitgedreven met gebeden en bevelen. Overigens is een dergelijk bevrijdingspastoraat er in soorten en maten. Er treden soms regelrechte excessen op.

Van die excessen nam dr. M.J. Paul blijkens het verslag in het *ND* van 18 maart 2005 hardop afstand. Zonder daarbij het verschijnsel ‘bevrijdingspastoraat’ als zodanig af te wijzen. Integendeel. De nieuwtestamentische confrontatie tussen Jezus en de demonische machten zal de komende tijd in alle hevigheid in onze maatschappij losbarsten. Dat roept om bevrijdingspastoraat. Paul stelde dan ook dat het binnen een theologische opleiding van zes jaar mogelijk moet zijn een programma van een week te besteden aan demonische bevrijding.

Ook de voorganger van de Euregio Christengemeente te Aalten/Bocholt - W. van de Kamp - pleitte in een workshop voor bevrijdingspastoraat (*ND* van 19 maart 2005). De onderbouwing ervoor wordt gevonden in Jezus’ uitdrijven van demonen. Wie in Jezus gelooft, zal ook de werken doen die Hij gedaan heeft. Dus...

Onderbouwing

De schriftuurlijke onderbouwing van de pleidooien voor bevrijdingspastoraat houdt bepaald niet over. Dan denk ik niet alleen aan wat u daarover in de krant kon lezen. Ik denk ook aan wat er elders aan argumentatie wordt aangevoerd. O ja, je hoort een heleboel bijbelwoorden. En toch vraag ik me af of het om bijbeltaal gaat. Het eigen systeem wordt van allerlei bijbelse labels voorzien. Maar of hier de vlag de inhoud dekt?

Want waar zegt de Schrift dat de macht en volmacht van onze Heiland om boze geesten uit te drijven, overgaat op heel zijn kerk? Ik lees in Marcus 16 dat de apostelen gemachtigd worden om demonen uit te drijven. Daar is het één van de tekenen die de apostolische prediking begeleiden. Graag verwijs ik u hierbij naar de uitleg van prof. J. van Bruggen in *Marcus. Het evangelie volgens Petrus* (COT, derde serie, Kampen 1988, p. 401v). Maar nergens blijkt dat het hier gaat om een blijvende volmacht. Laat staan dat er zoiets als ‘bevrijdingspastoraat’ bedreven moet worden. Het valt dan ook op: er wordt door de apostel Paulus in zijn brieven heel wat aangewezen als gaven van de Geest. Maar over een gave om bevrijdingspastoraat te bedrijven (die volgens de ‘kenners’ om een bijzondere begaafdheid vraagt, die niet voor ieder weggelegd is), lees je nergens.

Is er dan geen geestelijke strijd, waarbij het hard tegen hart gaat? Jazeker. Leest u er Efeziërs 6 maar op na. Toch verwijst Paulus dan niet naar geoefende bevrijdingspastores. Een christenmens zal de wapenrusting van God aantrekken. Zal zich wapenen met het Woord en het gebed. Vader, leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze. Dat is het gebed van de christen en van de gemeente. Zonder dat dat verzelfstandigd en opgeblazen wordt tot een aparte ‘bediening’. Een dergelijke bediening vind je zo niet terug in de Schrift. Zoals je in de Schrift evenmin allerlei gedetailleerde verhalen aantreft over wat de diverse demonen allemaal aanrichten. Het is genoeg te weten dat ze actief zijn. Steeds eropuit om je van de Here te vervreemden. Daarbij kunnen ze alles gebruiken. Ook zaken als ziekte en pijn. Die daarmee op zichzelf genomen nog niet bovennatuurlijk - ‘demonisch’ - worden. Zo min als de Schrift een uitgewerkte angelologie (= leer over de engelen) heeft, zo min heeft

ze een uitgewerkte demonologie (= leer over boze geesten). Alleen al die terughoudendheid zou aan het denken moeten zetten.

Klimaat

Wat hebben gereformeerde studenten te zoeken bij al die verhalen over bevrijdingspastoraat? Niet alleen schiet de schriftuurlijke onderbouwing tekort. Deze verhalen verraden een bepaald klimaat. Dat volgens mij wezensvreemd is aan het gereformeerde belijden. Het verbaast mij dat iemand als M.J. Paul zich daarin kan vinden. Het gereformeerd belijden is hem toch niet onbekend.

Bij dat klimaat denk ik aan een zeker *trionfalisme*, zoals het in sommige evangelicale kringen wordt aangehangen. Dan is zonde een gepasseerd station. En moet je vooral denken vanuit Christus' overwinning. Beide geluiden waren op het Paascongres te horen (zie weer *ND* van 19 maart 2005). Al had dr. W.J. Ouweneel de studenten er - terecht - op gewezen dat we niet alleen delen in Christus' overwinningsglorie, maar ook in de verdrukking die Hij op aarde ondervond (*ND* van 18 maart 2005). Jammer dat Ouweneel daarvoor zelf zo weinig oog heeft, als het gaat om de 'dienst der genezing'. Daar zit voor mij het diepste klimaatverschil. In bepaalde flanken van de evangelische beweging is soms zo weinig oog voor het *kruis*. Zoals Christus het droeg. En zoals wij het nog steeds hebben te dragen.

Horen wij dan niet bij een Heer die overwonnen heeft? Jazeker! Die overwinningsmacht laat Hij blijken in wonderen van geloof en bekering, die Hij bewerkt. Zoals Hij ook voor zijn kerk de weg naar het koninkrijk open houdt. Maar de volle onthulling van zijn overwinningsglorie komt pas op de Jongste Dag. Tot zolang is er de gebrokenheid en de aanvechting. Vandaag krijg je pas oog voor Christus' glorie in het geloof. Het aanschouwen moet nog komen. Christen-zijn is geen succesformule. Wij worden in onze kleinheid en kwetsbaarheid steeds op Christus en zijn beloftewoord teruggeworpen. Daarmee is het ook te doen. We hebben aan Gods genade genoeg. De kracht van God wordt in zwakheid zichtbaar. En dus: in mijn zwakheid ben ik sterk (2 Kor. 12:9-10).

Bij sommigen in evangelische kring begint dat besef door te dringen. Wat dat betreft zijn de geluiden in het blad *Soteria* hoopgevend (zie daarvoor *ND* van 21 maart 2005). Al blijft men opkomen voor het goed recht van een 'dienst der genezing' en een 'dienst der bevrijding', in ieder geval is er de erkenning dat christenen geen voorkeursbehandeling genieten, als het om wonderen gaat. En dat de worsteling met God in deze bedeling ook een teken kan zijn van Gods helende nabijheid. Ik proef openheid voor het gegeven dat er vandaag een natuurlijke gebrokenheid is. En dat je - als je niet oppast - op een oneigenlijke manier kunt omgaan met het gebed. Dat klinkt als een stuk christelijke nuchterheid. Die nuchterheid wens ik ook onze gereformeerde studenten toe. Waarom ik de aanpak van de gekozen thematiek (inclusief de keus van de sprekers) op het Paascongres betreur.

Afgesloten op 24 maart 2005.